

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Корнієнко Н.О.

студентка,

Науковий керівник: Селіхов Д.А.

кандидат юридичних наук, доцент,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ ЯК ОДНІЄЇ З ФОРМ ПАРЛАМЕНТСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ УРЯДУ

Після відновлення положень Конституції України 2004 року наша країна повернулася до парламентсько-президентської форми правління. При цьому актуальним залишається питання удосконалення механізмів функціонування органів влади в Україні відповідно до принципів і засад європейського конституціоналізму. Одним з таких механізмів є процедура інтерпеляції. Інтерпеляція в перекладі з латинської означає «переривання», «порушення». Це письмове звернення до уряду або окремого міністра з вимогою дати пояснення щодо питань внутрішньої чи зовнішньої політики, що ними проводиться [1].

Процедура інтерпеляції застосовується у багатьох країнах Європи, а саме в Іспанії, Словенії, Франції, Швеції, Швейцарії, Литві, Словаччині, Італії, Фінляндії, Бельгії. Ця процедура встановлює можливість одного чи декількох депутатів здійснити запит до уряду або окремого міністра з приводу їх діяльності. Після цього прем'єр-міністр або міністр повинен надати пояснення щодо питання, яке було піднято на засіданні парламенту. Потім відбувається обговорення доповіді і голосування для прийняття рішення, що передбачає декілька варіантів: схвалення відповіді, несхвалення діяльності та висловлення недовіри, що тягне за собою відставку уряду в цілому чи окремого міністра [2].

Процедура інтерпеляції є більш ефективною формою здійснення контрольної функції парламенту за діяльністю уряду, ніж інші форми, що мають лише інформативний характер. Це такі форми, як обговорення діяльності уряду на сесіях парламенту, депутатські запити або питання. Зазвичай вони є недостатньо дієвими, оскільки не передбачають

конкретних юридичних наслідків для урядовця, котрий втратив довіру парламентарів.

Законодавством України передбачені деякі елементи процедури інтерпеляції. Зокрема, в статті 86 Конституції України вказано, що народний депутат України має право на сесії Верховної Ради звернутися із запитом до уряду чи до керівників інших органів державної влади, які зобов'язані повідомити парламентаря про результати розгляду його запиту. Згідно зі статтею 87 Основного Закону України Верховна Рада за пропозицією Президента України або не менш як однієї третини народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради може розглянути питання про відповідальність уряду та прийняти резолюцію недовіри більшістю від конституційного складу Верховної Ради України [3].

Закон України «Про статус народного депутата України» передбачає, що народний депутат на пленарному засіданні Верховної Ради має право у порядку, передбаченому законом про Регламент Верховної Ради України, звернутися із депутатським запитом, вимагати відповіді на нього (ст. 11). Також народний депутат має право на сесії Верховної Ради звернутися із запитом до Кабінету Міністрів України чи до керівників інших органів державної влади (ст. 15). При цьому законом визначено, що депутатський запит є вимогою одного або декількох народних депутатів чи комітету Верховної Ради, яка заявляється на сесії парламенту до відповідних органів або посадових осіб, дати офіційну відповідь з питань, віднесених до їх компетенції [4].

Отже, відмінність процедури інтерпеляції від розгляду відповіді на депутатський запит або питання полягає в тому, що останній не є обов'язковим, а здійснюється лише у добровільному порядку. У Європі однією із найпоширеніших форм здійснення контрольної функції парламенту є саме інтерпеляція. Вона також виступає як ефективний засіб контролю за діяльністю уряду з боку опозиції.

Проаналізувавши норми конституцій деяких країн Європи можна зробити висновок, що застосування процедури інтерпеляції забезпечує функціонування дієвого інституту політичної відповідальності уряду перед парламентом. При цьому важливою частиною такої процедури є можливість доведення до населення країни обґрунтованої критики діяльності уряду або окремих міністрів, що, в свою чергу, посилює їх політичну відповідальність [2].

Отже, враховуючи позитивний досвід іноземних країн і вітчизняну практику здійснення парламентом України контрольної функції щодо діяльності уряду, запровадження в Україні процедури інтерпеляції є доцільним. Це допоможе підсилити контроль парламенту за діяльністю уряду, та, відповідно, його політичну відповідальність. Інтерпеляція є одним із найдієвіших інструментів забезпечення законності у діяльності

органів виконавчої влади, що сприяє дотриманню демократичних принципів та стандартів в сфері державного управління.

Список використаних джерел:

1. Проект Концепції внесення змін до Конституції України.
2. Барабаш Ю. Парламентська відповідальність уряду в конституційній практиці країн ЄС та України // Право України. – 2007.
3. Конституція України від 28 червня 1996 року.
4. Закон України «Про статус народного депутата України» від 17 листопада 1992 року № 2790.

Озмитель О.В.

студентка,

Науковий керівник: Селіхов Д.А.

кандидат юридичних наук, доцент,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

**РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА
У РОЗБУДОВІ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ**

Процес становлення правової держави в Україні як одного з найвагоміших і найважливіших досягнень світової політико-правової думки – складний і суперечливий. Так, сьогодні розбудова правової держави в Україні зумовлена низкою різноманітних чинників, серед яких особливу, надважливу роль відіграє розвиток і функціонування в нашій державі громадянського суспільства.

Громадянське суспільство є найбільш продуктивним середовищем формування та ефективного здійснення норм права. Як наслідок, правова держава виникає і діє в умовах громадянського суспільства. Вплив громадянського суспільства на її формування має свої особливості у кожній конкретній країні, що зумовлює необхідність його вивчення та аналізу з позицій розбудови української державності.

В Україні як державі перехідного типу формування та розвиток правової держави відбувається паралельно із розвитком громадянського суспільства. Ці два феномени тісно взаємодіють на шляху забезпечення прав і свобод людини, становлення демократії в Україні.

Поняття громадянського суспільства пов'язується з поняттям саме правової держави, тому що обидва ці феномени відображають найважливіші характерні ознаки та невід'ємні сторони функціонування сучасної демократичної державності. З одного боку, втілення засад